

Szerkesztőségi iroda:
Nagyberek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések
és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagyberek, 1908.

XXXVII. évfolyam 188. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd, aug. 18.

Társadalmi kötelességek.

Nagyberek, aug. 18.

Minden uralomra jutott társadalom céltudatosan önmagának fentartásán, öntudatlanul a jövő alakulás fejlődésén munkálkodik. Céltudatosan önmagának fentartásán, kiépítésén, megerősítésén természetesen azért dolgozik, mert az általa képviselt eszmekört a fenforgó viszonyok közt legjobbnak tartja, — öntudatlanul pedig a jövő alakulásán munkálkodik már, mert minden, ami él s minden, ami szervezet, — már pedig a társadalom élő szervezet — nem stagnál soha, hanem elérve bizonyos, legnagyobb érvényesülést, már magában hordja valamely új élet csiráját, amely elődjét lassankint tulszárnyalja; észrevétlenül, ugyanazon eszmekör hatása alatt keletkezik magja az ujnak s mig az egész társadalom életműködése logikus célja felé halad, azonos módon nő és halad vele az ismert uralkodó társadalmi rendből és viszonyokból leszürodő tapasztalások eredménye, amely még egyáltalában nincs hadilábon szülő anyjával, de természetes igazság lévén, minél hosszabb idő tapasztalása halmozódik össze, annál inkább előtérbe nyomul, érvényesülést keres, talál, végre uralomra jut.

Azért mondtuk ezt a fejlődési menetet öntudatlannak, mert a társadalom rendszerint nem vesz tudomást róla; sokkal jobban el van foglalva öntökéletességének nagysága által, semhogy ügyet vetne a benne fejlődő, természetszerűleg s ömagától kiképződő kívánalmakra.

Pedig az uralkodó társadalomnak, az államnak nem szabadna kizárólag azon kifejlődési irány által megteremtett helyzetet egyedül üdvözítőnek elismerni, amelynek létét köszöni, hanem, éppen mert a társadalom folytonos újabb és újabb tapasztalások révén az együttélés minél tökéletesebb formában való megvalósítására törekszik, éber figyelemmel kell lennie azon jelenségekre, vizsgáltni kell

mindazon tüneteket, melyek ezen törekvések kifejezői és végeredményben a társadalmi becsesél birókat saját tevékenységi körébe felvenni, felszívni s önmaga által érvényesülésre juttatni kell.

Évezredekén át mutatja az emberiség története ezt a processust a társadalmi fejlődésnek; tapasztalati igazsággal állunk szemben, ha vizsgáljuk és éppen azért nem szabad szemet hunynunk és egyszerűen felenyugodni a sokszor hangzatosított közhelybe, hogy az emberiség élete csak körforgás, semmi sem új a nap alatt stb., mert ez nem igaz s valószínűség az, hogy amit felületes kritikával körforgásnak mondanak, csak koronkinti visszaesések a haladás meredekén, melyek ugyan időről-időre megállítják a nagy átalakulás munkáját, de fejlődésében meg nem akasztják a nagy összességet, mely általánosságban a folytonos tökéletesedést keresi s a minél nagyobb általános jólét, boldogulás felé törekszik. Az ezen törekvésben megnyilatkozó kívánalmak csirái az új társadalmi alakulatnak, mely az uralom levőtől majdan átveszi a jövőt, méltó és helyes dolog hát, hogy az uralkodó társadalom, az állam s az ő vezérői bőségesen foglalkozzanak velök s maguk méltányossága szerint méltányolják is.

A mai, nemzetiségi uralkodó társadalom, jobban mondva a nemzeti állam, a liberalizmus néven ismert eszmekör teljes kifejlődésének köszöni eredetét, intézményeit a művelt világ majd minden helyén a szabadelvűség légköre hatja át, melynek nagy és hatalmas alkotásai képezik a mai egész társadalmi berendezés alapját, — de nagy tévedés volna azt hinni, hogy ez a vezéreszme, amely a mai államalakulatokat áthatja, ezek létrehozásával betöltötte hivatását, vagy kimerült volna; sőt éppen most, midőn az ő világánál épült nagy nemzeti államok részben elérték érvényesülésük legnagyobb fokát, részben pedig tul is élék már a maximumot, — a

művelt világ exigenciáit vezető szabadelvűség feladata és kötelessége, a jövő társadalmának előmunkálataira fordítani figyelmét egyrészt azért, mert társadalmi kötelesség a fejlődés követelményeit figyelemre méltatni, másrészt, hogy készületlenül ne találja az uralkodó társadalom rendszerét a felhalmozódott tapasztalásokból leszürodő kívánalmak érvényesülési törekvése.

Ez társadalmi kötelessége a liberális-musnak, mely a művelt világ mai uralkodó társadalmát létrehozta és áthatja, kötelessége azért, hogy rázkódtatás nélkül követesse majdan a mai társadalom uralmát az új alakulások uralma, — kötelessége azért, hogy gondoskodás tétessék a jogállapot tökélyre fejlesztése mellett a gazdasági téren felmerülő kívánalmak érvényesüléséről, mert nem szabad elfelednie, hogy az éhez ember jogot formál a jóllakott ember kenyerére.

A drótnélküli táviratozás szabályozása hazánkban. A budapesti m. kir. postaigazgatóság most adta ki azt a rendeletet, melylyel a radio telegrammok feladását szabályozza, meghatározva ama módokat, melyek szerint az Ozeánt járó hajókra drótnélküli táviratokat küldeni lehet. E szerint a táviratokat a hajókon az ugynevezett fedélzeti állomások és a száraz földön a parti állomásokat közvetítik. A magyar hivatalok hivatalok egyelőre a magyar kir. posta hivatalos kimutatásában felsorolt hajókra fogadnak el radio telegrammokat és kézbesítik az onnan érkezőket. A hajókra szóló radiotelegramm címének lehetőleg teljesnek kell lenni. Mindenesetre azonban tartalmaznia kell a címzett nevét, a hajó nevét, a hajó nemzetiségét. A radiotelegrammok szövegének szerkesztésére az általános szabályok érvényesek, de szerkeszthetők, mint közértelemű táviratok a fentemlített nemzetközi kódex jeleivel is, vagyis mássalhangzókból alakított betűcsoportokból, melyeknek jelentése a kódexből vehető ki. A távirati díj áll: a szárazföldi szállításért járó rendes díjából, a parti állomás díjából, a fedélzeti állomás díjából. A radiotelegrammok díjait mindig a feladó viseli. Ha a radiotelegramm a hajó elvonulása miatt nem továbbítható, a parti állomás értesíti erről a feladó állomást.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az író sorsa a csalódás.

Ísmét egy levél tőle!

A levélhalom között, amit a szerkesztőségi szolgálta a kocsiba adott, első pillanatra megismertem szép, karakterisztikus írását.

Három év előtt kaptam az első levelet, éppen úgy, mint ma, sok mással együtt és csodálkozva néztem a levélborítékra, amelyen ibolyaszínű tén-tával írva, büszkélkedett a neve. Elgondolkozva sokáig néztem a levelet, majd lassan, óvatosan kinyitottam és nyomban megkapták az egyszerű, szíves sorok, ami a levélből feléje áradt.

Könyveit sokan olvasták, cikkeiket már régóta nagy érdeklődéssel fogadták. Az első levélből pedig annyi igazság és ítélőképesség beszélt, hogy szinte kellemetlenül érintette. A levél vége azonban ismét oly kedves, oly szeretetreméltó volt, hogy mosolyognia kellett és le volt fegyverezve.

Maga is csodálkozott rajta, hogy felelt a levélre L. F. jel alatt, amint kívánták. Rövid idő múlva ismét írt az ismeretlen. Meghatottan és

boldogan mondott köszönetet... A levelezés már három év óta tartott.

Először is irodalomról tárgyaltak és Vital Jacquest csakhamar annyira hatalmába kerítették az ismeretlen levelei, hogy az az idő, amit a feleletre fordított, legboldogabb órái közé tartozott és valóságos enyhülés volt erőfeszítő munkájában.

Néha a tárcáiról és könyveiről írt, szokatlan szabadon, hogy mi tetszik neki, mi nem és ítélete rendszeren igazságos volt. A levélíró úgy szólván a közvélemény volt számára; nyomban érezte, hogy tetszett-e, vagy sem. Más alkalommal ismét önmagáról írt, tanácsot kért, véleményét kérte ki egyik-másik ügyes-bajos dolgában. Lelke nyitva volt előtte; egyszerű, de azért mégis eléggé bonyolódott kis lélek, tele meleg érzéssel és gondolatokkal.

Egyszerű, derék kis polgárleány, akinek semmi dolga, — gondolta magában Vital, — ha rosszkedvű volt. Mert semmit sem tudott róla, sejtelve sem volt, milyen lehet; csak egyetlenegyszer írt pár sort külsejéről.

— Azt mondják, — így szólt a levél, — hogy nem vagyok nagyon csunya.

Vital Jacques a levelek között keresett,

Anélkül, hogy felbontotta volna, tudta, mi van bennük. Kereskedők ajánlatai, üzleti levelek, kalandos szerelmi vallomások és névtelen becsérlő levelek... Egyetlenegy levél érdekelte csak, gyakran ránézett és örült, hogy a halom már fogyóban van. A kocsiba egy faszorba kanyarodott be. Enyhe, friss levegő csapta meg, ami az utcák tikkasztó melege után igen jól esett neki. Fellelegzett, kényelmesen a kocsisarkába dült és olvasni kezdett:

— Utolsó könyvét, amelynek „A boldogság előestéjén“ a címe, megértettem; tudom, hogy mindnyájan hisszük, hogy ez előestéhez értünk, de a másnap reggelt sohasem érjük el... mégis boldogok vagyunk, hogy legalább az emléket őrizhetjük meg! Ugy tünik fel nekem és minket választott példaképül. Nagyon büszke vagyok, hogy én is dolgoztam egy keveset ezen a munkán.

Egy kérdésem van Önhöz, kedves barátom. Nem gondolja-e ha Montal Rudolf, az Ön regényének főhőse Madelaine házassága előtt kiismerte volna, másképp fordul sorsuk? Nem gondolja-e, hogy a boldogságban, mely Ön szerint elérhetetlen, mégis részük lett volna? Regényének két főhőse és mi közöttünk sok közös van. Hogy megállapodásra jussunk, szeretném eltűn-

„A pillangóhoz“.

Alapítotott 1870-ben.

Telefonszám 201.

Az iskolai év megkezdésével ajánljuk a szülők figyelmébe, hogy gyermekeik szükségletét, mint például:

gyermekesernyőket, keféket, fésűket, iskolatáskákat, ingeket, gallérokat, nyakkendőket, harisnyákat stb. stb.

Benő Testvérek ezelőtt Kokits A. F. rövid-, divat- és játékaruházában Nagyberek

717-11.6

szerezzék be. Levélbeni megrendelések is szívesen teljesítettek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 1/2 ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déli 6 1/4 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

Szeptember 14. Közig. bizottság ülése.

— **A király születésnapja.** Nagy fényvel és kegyelettel ünnepelték meg ma királyunk 78-ik születésnapját Nagybecskerekben. A város összes köz- és számos magánépületére már a tegnapi nap folyamán kitétték a nemzetiszín lobogót, este pedig kivilágították a várost. Különösen szép volt a Ferenc József-tér, mely valóságos fényárban uszott. Az ablakok mindenütt ki voltak világítva s ragyogó fényt árasztottak az utcán fel s aláhullámzó embersokaságra, mely a vármegyeház előtt csoportosult, mely szintén fényesen ki volt világítva s az erkélyen guirlandoktól körülvéve ö Felsége életnagyságu arcképe pompázott. Itt este 8 órakor a helybeli cigányzenekarok játszottak, ami sok közönséget vonzott a vármegyeház elé.

Ö felsége születésnapja alkalmából ma délelőtt 10 órakor a r. kath. plébánia templomban zenésmise volt. A misén, melyet Magyar Pál pápai kamarás mondott fényes papi segédlettel, Jankó Ágoston alispán vezetésével megjelentek az összes polgári és katonai hatóságok, testületek, azonkívül nagyszámu ünneplő közönség.

Ez alkalommal Schramm Ferenc százados vezetésével kivonult az itt állomásozó honvédszázalagnak egy százada is, mely a templom előtt sortűzetet adott. A misén az egyházi ének- és zenekar Gruber „Misé“-jét adta elő, offertóriumra pedig Hirschmann Rezső honvédhadnagy szólóban eljátszotta hegedűn Schubert „Ave Maria“-ját. A közönség a gyönyörű technikával és mély érzéssel előadott hegedűszólt nagy áhitattal hallgatta.

Azonkívül hálaadó istentisztelet volt még az ág. ev., a ref. és a gör. kel. templomokban is, míg a zsinagógában a hálaadó istentisztelet már legnap este tartották meg, amelyen az összes polgári és katonai hatóságok vettek részt. Miután Lewin Hermann főkántor az ő gyönyörű hangjával előadta a harmadik zsoltárt, dr. Klein Mór főrabbi mondott magas szárnyalású ünnepi beszédet, melynek tárgyát a király betegsége és felgyógyulása képezte és amely beszéd nagy hatást tett a templomban egybegyűlt nagyszámu ünneplő közönségre.

— **Személyi hír.** Botka Béla főispán ma reggel hivatalos ügyekben 4—5 napra Budapestre utazott.

— **Görög keletiek ünnepe.** Görög keleti szerb polgártársaink holnap ünneplik meg az Ur színe változásának napját, mely alkalommal ugy a belvárosi, valamint a váralja-utcai görög keleti templomokban délelőtt 10 órakor ünnepi istentiszteletet tartanak.

— **Az állatvédelem érdekében.** Torontálvármegye kir. tanfelügyelője a következő felhívással fordul a vármegye tanítóihoz.

Az állatvédő egyesület mozgalmát indított egy Országos Madárvédő Ifjusági Liga létrejötté érdekében, melynek szervezete minden fölösleges alakíságot mellőz, azaz a belügyminiszter ur engedélyével eltekint minden alapszabályszerű vagy egyesületi alapon való szervezkedéstől és a Madárvédő Liga tagjait fogadalom alapján arra kötelezi, hogy az állatokat, kivált pedig a madarakat megvédelmezzik. A fogadalomról minden fogadalmat tett tanuló egy nyomtatott szüvegű lapot és egy jelvényt kap. A nyomtatvány egyik lapja a fogadalom szövegét, másik lapja pedig az illetőnek a ligába történő felvételét igazolja. Az izlésesen kiállított nyomtatvány az O. A. E. (Budapest, IX. Ernő-utca 11—13) az érdeklődő tanítóknak, tanítóknak díjmentesen becsátja rendelkezésére, ellenben a jelvényekért tömeges megrendelésnél darabonként 10 fillér fizetendő. Midőn melegen ajánlom a tanító urak figyelmébe a liga megalakítását egyuttal jelzem, hogy iskolalátogatásaim alkalmából ezen liga megalakítását illetőleg is ki fogom terjeszteni figyelmemet. Nagybecskerek, 1908. évi augusztus hó 1-én. Kir. tanfelügyelő szahadságon: Czegléd y István, kir. s. tanfelügyelő.

— **Eljegyzés.** Fleiner Aladár eljegyezte Deutsch Janka kisasszonyt.

— **Esküvő.** Decker Róbert, a zombolyai kalapgyár részvénytársaság tisztviselője, aki annak idején az itteni ifjuságnak egyik rokonszenves tagja volt, ma tartotta esküvőjét Engel Adám polgártársunk kedves és szeretetre méltó leányával, Ilonka kisasszonnyal. A polgári esküvőt délelőtt fél 10 órakor tartották meg az itteni állami anyakönyvi hivatalban, ahol Pachtenkirch Öszkár báró anyakönyvvezető eskette össze őket. Az egyházi esküvő délután 5 órakor folyt le a róm. kath. plébánia templomban nagyszámu közönség és násznép jelenlétében, mely alkalommal az egyházi énekkar is közreműködött. Itt a menyasszony nagybátyja, Engel Ferenc segédlelkész áldotta meg az egyház nevében az ifjú házassok frigyét.

— **Jutalom inasközvetítő tanítóknak.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az ifjuságnak az ipari pályára való terelése céljából tudvalevőleg felszólította az összes népiskolák tanítóit, hogy jelentsék be az intézetnél az ipari pályára kíváncsi növendékeiket és segítsék elő azok elhelyezésének lebonyolítását. A tanítói kar erre a legnagyobb készséggel karolta fel az inasközvetítés ügyét. Közreműködésük mellett már a múlt évben 835 fű jelentkezett a vidékről. A jelentkezők egyrésze visszalépett ugyan az elhelyezési tárgyalások során; de mégis sikerült közülük 487-et elhelyezni ezekből 380 a próba-idő kitöltése után a végleges tanoncsviszonyt is megkötötte. Az elhelyezett fiúk legnagyobb része szegénysorsu földmives- és napszámosgyermek

olyan községekből, melyek távol esnek a nagyobb iparú helyektől; s emiatt a fiúk másként nem is tudtak volna hozzájutni a mesterség tanuláshoz. Ez a körülmény a szó legszorosabb értelmében a nép jólétének emelésére irányuló munkává teszi a tanítók közreműködését; mert ezáltal népünk értelmesebb gyermekei alkalmat nyernek arra, hogy a mezőgazdasági munkáseletnél sokkal kedvezőbb társadalmi és gazdasági helyzetbe juthassanak. A kereskedelemügyi miniszter a maga részéről is méltányolni kívánván azt az önzetlenül végzett eléggé fáradságos munkát: a közreműködők közül ötnék, kiknek munkájával legtöbb inast helyeztet el a budapesti ipari és kereskedelmi munkaközvetítő intézet, egyenként 50—50 korona jutalomdíjat engedélyezett.

— **Hatósági mézszárszék.** Szeged város közönsége rövid idő múlva olesó hushoz jut. A városi hatóság ugyanis mézszárszékét állít fel, amelyben a maga alkalmazottaival olesón fogja kíméretni a húst. A közgyűlés e célra 6000 koronát szavazott meg és ezt az összeget a városi gazda kezéhez már ki is utalta. A gazda gondoskodik a mézszárszék részére helyiségről, szerelvényekről és személyzetről és eljárásában a gazdasági tanácsnok ellenőrzi őt. A tanács egyelőre egy mézszárszékét állít fel, abban csak marhahúst méret s a bevételéről a gazdász mindennap számolni tartozik. A hatósági mézszárszékben a pecsenyehus kilója 1 korona 20 fillér, a leveshús kilója 1 korona 4 fillér, a paprikás-hús kilója 88 fillér lesz. A közgyűlés egyben kiadta a birtokonkivüliséget, vagyis ha bárki megfelelőbbé is a határozatot, azért a hatósági mézszárszékét nyomban fel lehessen állítani. Szeged példáját valószínűleg több város fogja követni hatósági vagy szövetkezeti mézszárszék felállításával.

— **Megkezdődött a vadászat.** A természetnek valami sorvasztószerszű lehellete ül az erdőn: mezőn; hull a virág szirma, sápadt a falevél, a növényzet hágyadt lesz, mintha egy nehéző álom környékeznél, fáradtan ásitának a borult égbolt felé. Még szállong egy kis illat a lében, szarkaláb, pipacs virít; de ebben a virulásban is benne van már az elmúlás „mementó“-ja. A nagy sárgaság, a halál színe, mely mind szélesebb arányban teregeti szét itt-ott penészillatú palástját. Nem ácsorog már féllábon a gölya madár; sem, bucsut kezd kelepelni; a berkek szélein 7—8 darab is összekerül, tanácsot ülnek. Készülődnek a nagy utra, hogy bucsut mondva hűveiknek, a visszatérés reményével problematikussá tegyék kártékony, vagy hasznos voltak. Mert szent madár a gölya, a magyar paraszt előtt, már pedig „minden szentnek maga felé hajlik a keze“, a szent gölyának pedig a csőre. Begyét megrakja mindennel, ami él és amit bekaphat és éppen ez a baj, mert így a földön fészkelő hasznos szárnyas vadnak a porontyai is sorra kerülnek telhetetlen bendőjébe. Ezért manapság ő szentségétől már a vadászok sem igen sajnálnak egy kis ölnöt, amikor felkeresik a lápok világát, ahol e hónapban a vízi vadak változatossága nyújtja a vadásznak a legszebb és legérdekesebb mulatságot. Most e hó közepétől azonban már általános lett a vadászat, felszabadult a tilalom elől a nyul, ez a szegény állat, kinek ember, állat egyaránt ellensége és pusztítója. ha olyan szapora fajta nem lenne, az utána való hajkurászásoktól most már még hirmondója sem maradna fenn. Azonkívül lehető a fácánkakas is. A vadászfegyverek lekerülnek a szegéről s az ősi barátai hű vizslákkal megjelenven a vadászterületeken, szabadon áldozhatnak szent Hubertusznak, az erdőt, mezőt, berket járó Nimródok védszentjének, aki soha ki nem alvó tüzzel élesíti a szenvedély hevét.

— **Nagy jégverés.** Mig mi a már több mint egy hétig tartó mindennapos hűvös eső felett boszankodunk és ide kívánjuk a máskor annyit átkozott „kutya meleget“, mely ugylátszik valahol Afrikában maradt, addig sokkal szomorubb sors járt rá a napokban a szomszéd Temesvármegyére. Ott ugyanis óriási jégverések voltak, melyek tönkre tették az idén bőnek ígérkező szőlőtermést. Sok helyütt még a venyigéket is tönkre tette a jég, úgy hogy még a jövő évre is kiterjedt a jégese kára. Legjobban dühöngött az itéletű Szilas, temesmegyei községben, ahol félórág tartott a galambtojás nagyságu jégdarabok pusztítása, mely közel hatszáz hold szőlőt vert tönkre. Nagy mértékben pusztított a jégverés Sipet, Végvár, Niczkfalva és Zsebely községekben is, ahol helyenként egy szőlőt, mint a kukoricát tönkre verte. A kárt körülbelül egy millió koronára becsülik. Temesmegyén kívül még Hunyadmegyében is óriási viharok és jégverés volt. Hostád községben a jég tyuktojás nagyságu

tetni a fát, mely mindkettőnk eltakar. Nem óhajja Ön is? Legutolsó leveléből legalább ilyenmit olvastam ki.

Istennem, hogy is találkozhatnánk legjobban. Hisz Ön még sohasem látott! Meg kell lenni! Akar holnap este a Champs-Elysées fasorban reám várni? Kis rózsacsokor lesz a kezemben és kék ruha rajtam. Mivel a fényképek után jól ismerem, nem kell Önnök ismertetőjél, de mindenestre tüzzön egy rózsát a gomblyukába.

Vital Jaques lassan öltözködött; mikor a haját keféltette a tükör előtt, észrevette, hogy öregnek és fáradtnak látszik; fáradt a sok munkától és gondolkodástól. Homlokán a sok küzdelem és csalódás mély barázdákat vont és szája körül egy keserű vonás szintén sok lemondásról beszélt. És mögötte, mint egy fantom, megjelent ifjúkori arca, csupa öröm, életkedv, szeme telve küzdelemmel és bátorsággal. Eszébe jutott, hogy nagy elfoglaltsága között régóta le sem fényképezte magát. A képek, melyeket néha a lapok hoztak, tíz év előttiek voltak.

— Ha soha másképp nem látott, — gondolta Vital — akkor jó lesz egy rózsát dugni a gomblyukamba.

Kivett egy rózsát a kis csokorból, amit mindenesetre előre megvásárolt. Hosszuszáru illos tearóza volt.

Majd különös mosolylyal ismét visszatette a rózsát a többihez.

— Nem kell, — gondolta magában, — a véletlenre akarom bízni, vajjon megismeri-e?

Gyönyörű szép est volt. A hanyatló nap utolsó sugarait lövelte a faszor fáira. Az előkelő hölgyeket és urakat, akik előtte elmentek, még felismerte. Talán nemsokára ő is itt sétál ismeretlen barátjával, kart karba öltve... Miért

ne végződhetne az ő regényük is házassággal, mint annyi sok más regény? Szabad volt és elég gazdag.

Közeledett a faszor végén levő szoborhoz, mely a találka pontos helye volt. A szobor fehér márványtalapzatának támaszkodott egy karesu, magas alak, aki várni látszott. A villamos lámpa fényénél aranyzóka. haját látott és két ragyogó szemet.

— Istennem! Milyen szép! Az árnyékban maradt, úgy, hogy a leány nem láthatta.

Mikor valaki a szobor felé közeledett, előrehajolt. Jacques látta, amint a leány karesu teste remegni kezd, mikor hirtelen a szembejövő elé lépett. Egy pillanatig habozott még, vérpiros lett, majd így szólt:

— Boacsánat, uram, tévedtem.

Jaques azonban fájó szívvel nézett a távozó, csinos fiatal ember után. Fiatalos, ruganyos léptekkel, rózsával gomblyukában, büszkén ment odébb, diadalmas mosolylyal arcán.

— Azt hitte, én vagyok. Ilyen fiatalnak tart!

Még mélyebben visszavonul az árnyékba. Közelében érezte a szerencsét, csak a kezét kellett volna kinyújtani. A fejedelmi szép nő szinte megrezegítette. A mámor azonban nem sokáig tartott. Csököt dobott az ismeretlen felé.

— Szegényebb lett ugyan egy illúzióval, — gondolta magában, — de megkímélem egy élet csalódásaitól. Azután eltűnt az árnyékba, de járása már nem volt oly fűge, mint odajövet; szemei fáradtan és homályosan tekintettek. A boldogság megérintette és így adta tudtára, hogy neki már elérhetetlen...

François de Nion.

állt
azor
kár

Ter
egy
meg
pita
adj
rés
ma
áll
nag
had
hat
men
tör
hagy
men
át
sinc
orsz
Panc
szán
külö
alkot
am
is,
Törk
beje

kedé
tünd
ment
férje

Mind
és m
írán
(Bé
1854
legess
ivá na

ered
a sz
fővár
plomb
részt
minis
ságo
szem
Ue x
ranc
pesti

ered
szám
herce
és J
a ka
Sza
főher
nyilva
n á n
donos
ter
tábor
nagy
kaptá

B
ered
Sánd
utazik
tanács
állítóla
tárgyal

B
eredet
sőbb
éves
érdem
érdem

állítólag 2 pásztorfiut és 6 ökröt vert volna agyon, azonkívül megsemmisítette az apró marhafélét. A kár itt is millióra megy fel.

Török menekültek Magyarországon. Mint Temesvárról jelentik, az ottani rendőrségen tegnap egy különösen mostanság érdekes vendég jelent meg. A neve Halacsevics Derwis bey s kapitány a török hadseregben. Halacsevics — így adja elő ő maga az idekerülése történetét — részt vett az ujtörökök erősen radikális mozgalmában. Már akkor is részt vett, amikor ez még államellenes merényletszámba ment. Különösen nagy bűn volt ő nála, aki mint kapitány a török hadügyminiszteriumban működött. Nem is maradhatott meg állásában, sőt még hazájában sem, mert kémek útján értesült a hatalom az ő ujtörök voltáról s menekülnie kellett. Február 2-án hagyta el Törökországot, ahonnan Konstanzába ment. Innen Budapestre, majd Belgrádba tette át a sátorfáját, majd, amikor látta, hogy ott sincs biztonságban, átkelt a Dunán s Magyarországra jött, a szabadság hazájába. Itt előbb Pancsován eldégelt s most Temesvárra jött s itt szándékozik bevárni a fejleményeket, amelyek különben már eddig is az új törökök győzelmére, alkotmányosságra s valószínűleg általános amnesztiára vezettek. Ide várja néhány bajtársát is, akik szintén politikai okokból menekültek ki Törökországból. A rendőrség tudomásul vette a bejelentést.

Mindent bevallott. Három jó barátja, a legkedélyesebb bohém fajtából, mind a három szinpaditündér, ül együtt. Egyik pár hét előtt szerencsésen férjhez ment s elmondja barátjainak, hogy mennyire imádja öt férje: közben azt mondja:

- Én mindent, mindent bevallottam a férjemnek!
- Az egyik barátja megzavarta.
- Bámulom a bátorságodat.
- A másik barátja pedig azt mondja:
- Hatalatlan, milyen emlékezőtehetséged van.

Fényképészeti készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképészet, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességeit áruházát, amelynek képes árjegyzékét ivá ntra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

TÁVIRATOK

A király születésnapja.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” ered. táv.) Ó felsége 78-ik születésnapját a szokott kegyelettel ünnepelték meg a fővárosban. A budavári koronázási templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyen részt vettek a Budapestben időző összes miniszterek és a polgári és katonai méltóságok. A Vörösmarty nagy katonai diszszemle volt, 9 órakor érkezett meg Uexküll-Gyllenband hadtestparancsnok a diszszemlére, amelyen a budapesti helyőrség összes csapatai résztvettek.

Királyi kitüntetések.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A hivatalos lap mai száma számos kitüntetést közöl. A főhercegek közül Ferenc Ferdinánd és Jenő főhercegek gyémántokat kaptak a katonai érdemkereszt mellé. Lipót Szalvátor és Ferenc Szalvátor főhercegeknek legfelsőbb megelégedését nyilvánította az uralkodó. Péter Ferdinánd főherceg a 66-ik gyalogezred tulajdonosa lett, Schönauich hadügyminiszter bárói rangot kapott. Baár Lajos tábornok és Montecucoli tengernagy pedig a Lipót-rend nagykeresztjét kapták.

Wekerle miniszterelnök Bécsben.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint hírlik, Wekerle Sándor miniszterelnök ma este Bécsbe utazik, hogy a holnapi közös minisztertanácson résztvegyen. A minisztertanácson állítólag az 1909-iki költségvetést fogják tárgyalni.

A jubileumi érdemkereszt.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma jelelt meg a legfelsőbb kézirat, mely szerint ő Felső 60 éves uralkodása alkalmából jubileumi érdemkeresztet alapított polgári és katonai érdemek jutalmazására.

Rosewelt a királynak.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Rosewelt Tivadar, az amerikai Egyesült-Államok elnöke, a királynak születésnapja alkalmából üdvözlő táviratot küldött.

A választói jog és a fuzió.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben különböző híresztelésekre adott okott Wekerle miniszterelnöknek Kossuthnál tett látogatása. Ezek szerint a híresztelések szerint a választói jog és a fuzió ügyében újabb nehézségek merültek volna fel. Ezeket az elentéteket akarta eloszlatni a két kormányfő. Ezen említett nehézségek mozgalmassá fogják tenni az őszi ülésszakot, politikai körökben azonban meg vannak győződve arról, hogy sikerülni fog a differenciákat eloszlatni.

Návay Lajos beszámolója.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” ered. távirata.) Návay Lajos képviselőházi alelnök választói előtt tegnap Baitanyán beszámolót tartott. Beszédének a végén a választói reformról is megemlékezett s kijelentette, hogy bár nem ismeri a reformtervezet részleteit, mégis meg van róla győződve, hogy az a magyar államérdeknek minden tekintetben meg fog felelni. Azt hiszi, hogy a lapoknak különböző híreszteléseit nem igen felelnek meg a valóságnak.

A nyitrai főispán beiktatása.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nyitrából érkező jelentés szerint Balla főispánnak ünnepélyes beiktatását ott a jövő hétre tervezik. Mint hírlik, Radovszky István vagy Zichy Aladár gróf szintén résztvesznek az installáción a néppárt részéről.

A török események.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyi jelentések szerint a török lapok legnagyobb részét megnyugvással fogadják a kormány programját, mert abban az új alkotmányos éra, valamint a belső és külső béke biztosítékát látják.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik, hogy Redsib pasa hirtelen halála nagy részvételt keltett az ifju-török körökben. A lapok külön kiadásai jelentik, hogy a szultán sürgőnyt menesztett a nagyvezérhez, melyben kijelenti, hogy nagyon fájlalja Redsib marsall halálát, akinek emléket mindenkor tiszteletben fogja tartani.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik: Zekki pasa, a tüzérség főparancsnoka, aki a komité parancsára kiszabadult fogásából, abbeli meggyőződésének adott kifejezést, hogy a komité védelme nélkül elfogatásakor meggyilkolták volna.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” eredeti táv.) A konstantinápolyi „Tanin” értesülése szerint a legújabb kinevezett rendőrminiszter, Samó pasa beadta lemondását.

A kávécsok és pincérek harca.

Budapest, aug. 18. (A „Torontál” ered. távirata.) A budapesti kávécsok és pincérek közötti harc még egyre tart. A kávéházi alkalmazottak vezetőemberei állítólag, ha rövid időn belül nem sikerül megegyezést létrehozniok, ki akarják mondani a sztrájkot.

Határidő-lizlet.

Budapest, aug. 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	23 16 — —
Buza (októberre 1908.)	22 36 — —
Rozs (októberre 1908.)	18 56 — —
Zab (októberre 1908.)	16 30 — —
Tengeri (augusztusra)	14 26 — —

Somfai János felelős szerkesztő távollétében a lap tartalmaért Mayer Rezső felelős.

Nyilttér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Minden külön értesítés helyett:

Deutsch Janka és Fleiner Aladár

Jegyesek.

741—1.1

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csőszelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Verseez, Antalfalva—Panesova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csőszelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

7531/1908. tkvi sz.

743—1.1

Árverési hirdmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvészék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Sárík Ferenc németeleméri lakos végrehajthatónak Daksz Antal és neje sz. Sárík Anna németeleméri lakosok végrehajtást szenvedők elleni 1500 kor. tökékövetelés s jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvészék területén levő, Németelemér községi 72. számú tkjvben A. I. 1. sorsz. a. foglalt 135—136/a. hrsz. 400 □-öl területű beltelek és a rajta levő 70. sz. ház 2327 korona kikiáltási árban 1908. évi okt. 17-ik (tizenhetedik) napjának d. e. 10 órájkor Németelemér község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tette, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 232 korona 70 fill.-t készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. íg. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában és Németelemér község-házánál megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1908. évi aug. 8.

Bödcher Dezső,
kir. törvészéki albiró.

Nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztár.

Kérelem.

Felkéretnek az összes munkaadó urak, hogy a még kezeik között levő tagsági könyvecskéket és járulékbefizetési nyugtákat, a kerületi munkásbiztosító pénztár és a saját érdekükben, a kerületi pénztárba a vizsgálat céljaira mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Nagybecskerek, 1908. évi augusztus 18.

Szóllóssy Károly sk.,
igazg. elnök
Rakicsics Károly sk.,
ideigl. ügyvezető.
Pitze Lajos sk.,
miniszteri számvizsgáló.
Csutor Kálmán sk.,
miniszteri számellenőr.
744—1.1

Szabolcsvármegyében **humus föld**
3000 hold primafekete
250 frt.-jával eladó. — Uri lak, mintaszerű épületek. — Vetésforgó: 700 buza, 300 rozs, 400 tengeri, 200 búkőny, 300 zab és árpa, 200 dohány, 200 kender, 100 cukorrépa, 100 burgundirépa.

DALÁRY EDUARD,
Budapest, Havas-utca 3. sz.
745—1.1

Ajánlati hirdetmény.

A szerbittebei gör. kel. szerb egyházközség részére építendő

iskolaépület

körül és 10,061 kor. 07 fill. költséggel előirányzott föld-, kőműves-, ács-, bádogos-, cserépfedő-, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üveges munkák elvállalása iránt f. évi aug. 20-án d. e. 9 órakor írásbeli ajánlati tárgyalás lesz megtartva.

Részletes költségvetés, terv és szerződési minta a szerbittebei gör. kel. szerb egyházközség előjáróságánál betekinthező. Ugyanott befizetendő az előirányzott összeg 10%-a bánatpénz gyanánt.

Az egyházközség választmánya fenntartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül az árlejtés eredményére, az ajánlattevők közül annak adhassa át a munkát, aki a legtöbb anyagi és erkölcsi biztosítékot nyújtja.

742—2.1

A szerbittebei egyházközség előjárósága.

Telefon 22.

Telefon 22.

FONTOS!

Van szerencsénk értesíteni, hogy a helybeli tanintézetekben az 1908—1909. tanévben

használatra előírt összes tankönyvekből nagy raktárt tartunk.

Mint hogy elődünk a Messinger-féle intézetben használt tankönyveket nem vezette, külön kiemelni óhajljuk, hogy ez évben a helybeli

Messinger Karolin-féle

intézetben előírt tankönyvek nálunk szintén kaphatók.

Az iskolai idején alkalmából különös figyelembe ajánljuk nagy írószerraktárunkat.

Nagy választék iskolai felszerelésekben.

ALMÁSY ÉS SZEPESY

könyv-, zenemű- és papírkereskedése NAGYBECSKEREK.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYÉ BRÁJNER MÁRIA.

(551—x.23)

Mérlegképes könyvelő

elvállal olcsó díjazás mellett a délutáni és esti órákra könyvelést és más irodai munkákat.

Cím a kiadóhivatalban.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT, rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ívgyógyomlóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható Sohlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 483—153.98

Különféle **BUTOROK** elutazás miatt azonnal eladóknak.

BARTOS HENRIK,
Váralja-utca 12. sz. a.
740—1.1

HIRDETÉSEK gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányukat, áru- és iparcikkeiket mennyel többet hirdessék.

A hirdetések 1908. évi június hó 1-je óta költségmentesek és azaz olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga éljen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTAL” kiadóhivatalában.